

resti plačevati, in prišel v desetih letih tako daleč, da ima njegovo posestvo vsak čas priti na kant. Tega bi se rad branil, kolikor časa mogoče, zato hodi okoli bogatinov denarja na posodo iskat; al ti predobro vedó, kako je ž njim, in mu ne odpró svojih denarnih škrinj drugače, kakor če bi jim kaj zastavil ali pripeljal za-se dobrega poroka. Toda kaj bo zastavil revež, ker ima že vse zastavljeno, celó poljske pridelke uže na njivah! Toraj gre k bratu, ki je sam pač tudi uže zeló zadolžen, pa ima vendar še lepo posestvo, katero veliko nese, in več zaupanja po svetu, ter mu pravi: „Dragi brate, ti dobro veš, da je meni treba denarja, jaz pa vem, da boš tudi ti moral zopet nekaj na pósodo vzeti, da more tvoje gospodarstvo naprej. Vzemiva toraj na posodo oba skup, dolžno pismo podpiševa obá, in tako sva skupno porok za poplačanje narejenega dolga; denar razdeliva potem med seboj.“

Kaj bo storil prvi brat? Ali bo kar brez premisleka šel in podpisal dolžno pismo bratovo? Menda ne, dokler ima toliko pameti, da more ped daleč misliti. On mora dobro vedeti, da brat ne bo mogel nič plačati, toraj bo ob času plačila upnik držal se tistega, ki še kaj ima, in ta je prvi brat; ker bo pa moral ves dolg sam plačati, utegne priti njegovo lastno posestvo na kant, in tako bi en brat po slabem gospodarstvu družega bil ob vse premoženje.

Taka brata sta Avstrijsko cesarstvo in Ogersko kraljestvo. Kar sta prevzela gospodarstvo vsak za-se, je enajst let, in v tem kratkem času ni Oger naredil nič manj ko 613 milijonov goldinarjev dolga na svojo polovico nekdanjega skupnega cesarstva, od katerih mora po 40 milijonov goldinarjev na leto obresti plačevati.

Kako je to mogoče? — bo morda kdo vprašal. — Prav lahko! Če se kmet začne voziti v gosposki kočiji in gosposki živeti, bo kmalu po njem. Mali narod Magjarski je hotel na političnem odru biti med „velikimi“ oblastmi, — to pa je bilo drago, stalo je okoli 60 milijonov na leto, in zdaj, ko je treba plačati te stroške, Magjari nimajo denarja in nič več, na kar bi ga še mogli na posodo vzeti. Bliža se jim toraj dan popolnega denarnega poloma in vaje računar, ki njihov stan dobro pozná, ga jim lahko uže v pratiki pokaže.

Zdaj naj pomaga Avstrija! Ta, čeravno sama zadolžena, ima pri bogatih še kredita, ker jej vsaj zemlja kaj nese, Magjari pa so političnega konja jahaje popolnoma zanemarjali svoje polje, tako, da že davkov ni dobiti. Lahko je toraj razumeti, da mora vsacega Avstrijca takraj Litave stresti strah, če mu vdari na ušesa novica, da hočejo zdaj Magjari skupno z nami denarja na pósodo vzeti. Kdo bo slednjič moral plačati? Mi, nas se bodo upniki držali uže zavoljo tega, ker bi Magjarom nič ne posodili, če bi na dolžnem pismu ne stalo tudi naše imé. In ker tudi mi sami še komaj komaj plavamo na vrhu vode, je več ko gotovo, da nas bodo Magjari potegnili na dno, če se oklenejo nas.

Vladni časniki si sicer prizadevajo razpediti ta strah in trdijo, da o skupnem posojilu sploh ni govorjenja; al ravno to je sumljivo, kajti če kdo v enomer upije: „jaz nisem tat“, bo vendar ves svet nazadnje mislil, da bi vendar utegnil biti. Tudi to ne izdá nič, kar je Depretis odgovoril na neko interpelacijo, namreč, da se njemu ne zdi mogoče tako skupno posojilo; kajti Depretis je denarni minister bil, Tisza pa, ki povdarja skupni zajém, je na onem kraji čisto nov minister-ski predsednik; saj se vé iz skušnje, da silni Magjari na posled vse dosežejo, kar koli hočejo. Ustavoverci so jim vse dovoljevali le zato, da so jih Magjari držali na krmilu Avstrije in je takraj Litave gospodoval Herbst

s svojo tovaršijo, unkraj Litave pa je Magjar mogel tlačiti vse nemagjarske narode.

Zviti Tisza, pogreznen v dolgove, zdaj mahoma za Andrassyem zagovarja zasedo Bosne in Hercegovine, da bi s stroški te zasede izgovarjal denarne stiske Magjarov in na limanice vjel Avstrijo, da bi za svoj „magjarorszag“ ž njo vred dobil še denarja na posodo.

Naj ustavoverci Magjarom zdaj dovolijo še skupni zajém (skupno posojilo), se bode zgodilo to, kar se zgodi slepcu, ki slepca vodi — oba skupaj padeta v brezdno.

Mnogovrstne novice.

* *Za mlinarje na Turškem* je čudna postava. Da ne pridejo v skušnjava se polastiti tujega žita za živež svoji kuretini, ne smejo nobene kokoši pri hiši imeti — razen enega petelina, ki jim zjutraj naznanja, kedaj je čas vstati.

* *Še so ljudje, ki verujejo na copernice.* Priča temu je nemšk kmet na gorjem Štajarskem, ki si je v glavo ubil, da mu je vol „zacopran“. V tej svoji neumnosti je zažgal živega vola, češ, da je tako tudi zažgal copernico v njem in se tako za zmirom rešil „zacopranja“.

* *London*, največe mesto na svetu in glavno mesto na Angleškem, obsega 700 štirjaških milj in blizo 4 milijone prebivalcev. Judov šteje več ko cela Palestina, katoličanov več kot Rim. Vsako leto ondi zidajo kakih 9000 novih hiš. Bogatinov ima sila veliko, pa tudi siromakov brez števila; ni tedaj čuda, da vsak dan na tisoče budodelcev pritirajo k policiji.

* *Pogozdna deklica.* Iz Trenčina v Slovakiji se poroča, da so v eno uro oddaljenem gozdu delavci vjeli neko stvar, o kateri se na prvi hip ni vedelo, je li to človek ali žival. Pokazalo se je, da je mlada ženska, popolnem divja. Govoriti ne zna nič. Do zdaj se ni moglo izvedeti, kdo da je, a ugiba se, da je kakova zločinka, ki je od strahu pred kaznijo zblaznela in ubegla v gozd, kjer je morala uže več let živeti. Odpeljali so jo v deželno bolnico.

Naši dopisi.

Iz Reke 15. dec. — Nedavno so tudi „Novice“ povedale, da se Hercegovska deputacija iz Pešta ni skupno vrnila domú, marveč, da se je Magjarom posrečilo razcepiti jo v dva dela; pravoslavni so vzeli pot preko Trsta, katoličani in mohamedanci pa preko Reke. Ko so Rečani, med katerimi je slovanskega plemena, vzladi boljše vrste, več nego magjaronov in lahonov, zvedeli, da imajo pripeljati se po železnici od Karlovca, je vrelo na kolodvor posebno veliko Slovanov obojega spola. Al evo nesramnost magjarsko! Ko vidijo ob kolodvoru zbranega toliko slovanskega, a le malo magjarskega in lahonskega občinstva, jih prime strah, da ne bi se pokazalo Reke slovansko obličje. Kaj storé? Pred vrata obesijo tablo z napisom, da ima vlak tri ure zamude. Zato se podá večina domú, le nekateri še ostanejo. Komaj pak odidejo, kar prižvižga vlak. Da bi ne bilo par Hrvatov in nekaj Slovencev, nihče ne bi bil ogovoril gostov, ko so stopili z voza; ti pa so odlične možé Hercegovce duhovskega in posvetnega stanú srčno pozdravili in jim tudi povedali, kako so jih magjaroni nalagali. Tri dni so se tu na Reki mudili dragi mi gostje. Povedali so nam, da, kakor zeló jih je prijaznost cesarjeva v Budapeštu očarala, tako malo so se

jim prikupili poturice Magjarske. — Naj vam dodam še smešnico. Ko so zadnjič magjaroni in lahoni volili si župana — magjarona — se ve da, in mu napravili bakljado, so se čuli le kriči „evviva“ in „eljen“, Nemci pa, katerih je tukaj tudi nekaj, so se magjaronskemu klicu „eljen“ pridružili s klicem „elend“, kar se res prav izvrstno podá finančnemu stanu magjarskemu. Torej „eljen elend — živilo uboštvo!“

Iz Krškega na Dolenjskem. (*Ravnateljstvo trirazredne meščanske šole tukajšnje*), ki se je 7. oktobra s 1. razredom pričela, razpošilja ravno zdaj razglas, ki razklada namen meščanskih šol, ki so nekako više ljudske šole, in pa kaj se uči v teh šolah, katerih prva na Kranjskem se je letos odprla v Krškem. Namen tega razgasa pa je zlasti ta, da bi učitelji v Krškem okraju in v bližnji Štajerski okolici, potem prečastita duhovščina, šolski in občinski predstojniki ter domoljubi in šolski prijatelji in zlasti stariši v obrtnijskih krajih z vso vljudnostjo na ta nov zavod pozorni bili in šolsko mladino, katera bi nauka meščanske šole željna in za-nj sposobna bila, na obiskovanje te učilnice naklonili. Slehern kraj, sleherna ljudska šola ima morda učenca, ki ima zmožnost in veselje za tako daljno izobraževanje. Naj bi tedaj blagovolili stariše takega, najmanj 10 let starega dečka, ki je poleg slovenščine (na zavodu učni predmet) zmožen tudi nekoliko nemščine (vsaj čitanja in pisanja), opomniti na ta zavod, kajti sama štirirazredna Krška ljudska šola, ki šteje le malo (okoli 90) učencev, ne more pošiljati dovoljnega števila v meščansko šolo.

S Kranjskegore 4. grudna. (Dalje.) — Po več časa trajajočem deževnem vremenu je Sava, v katero se tudi nekateri hudourniki izlivajo, pri nas strašno narastla. Že pod Korenom je Razingarjev jéz močno poškodovala, in kmalu bi mu bila tu tudi hišo podkopala. Pri Križnjekovem mlinu v Kranjski gori je jéz popolnoma raztrgala; pri Urbanijovi gobeli pa je zadevanje pretrgala, čez travnik in njive globok brod izkopala, in tu njegovo posestvo okoli 4 oralov posula ter mu nad 2000 gold. škode naredila. Vzrok tej povodnji, po kateri so tudi druga ob Savi ležeča zemljišča veliko škode trpela, pa ni samo le deževno vreme, ampak največ je železnica tega kriva. Pri izdelovanju železnice so namreč pod Ratečami blizo Kamuja prekopali neki rob, čez katerega ob največi povodnji ni mogla voda teči, da ondi železnica bolj po ravnem gre; pri zadnji povodnji je tu tekla tako globoka voda po železnici proti Podkorenu, da si je ni upal noben korenjak prebrestiti. Dokler železniška prekopa ni bilo, ni iz Rateč proti Korenu in Kranjskigori nikoli voda tekla, ampak posahnila je polagoma pod Ratečami v dotični globini; kedar je pa po silni povodnji tu voda močno narastla, začela je odtekati po travnikih „blati“ imenovanih, proti Weisenfelsu, in od tu na Koroško. Rateške vode so se vsled omenjenega prekopa pri nas ljudje pa tudi hudo bali, in to bojazen na dotičnem mestu tudi razložili. Vsled tega je pa tudi, če se ne motimo, že leta 1872. posebna komisija na dotičnem mestu vodne zadeve pregledovala. Določilo se je takrat, da mora železnica za odtok vode proti Weisenfelsu skrbeti, in sicer tako, da Rateška voda nas ne bode nikakor nadlegovala. A dosedaj se še ni nič zaradi tega storilo; vse je ostalo kakor je bilo prej, in zavoljo te nemarnosti smo sedaj v veliko škodo prišli. Pravično bi tedaj bilo, da nam železnica če ne vse, vsaj nekoliko škode povrne. Kakor čujemo, je naš marljivi župan se tudi uže do okrajnega glavarstva v Radolici s prošnjo obrnil, da bi po povodnji od Save nam storjeno škodo pri nas pregledalo, in nam kako povračilo naklonilo, pa tudi ukrenilo, da se za

odtok Rateške vode od strani Rudolfove železnice nemudoma potrebno preskrbi.

Iz Jezera pri Cerknici 11. dec. A. L. — Ker se od več krajev sliši o hudih povodnjah, naj tudi jaz nekoliko črtic podam dragim „Novicam“, da svet izvé, kakošna je pri nas z našim jezerom. Voda je tako velika, da najstareji ljudje ne pomnijo take; skoraj vse naše polje je zalito in po vsi vasi stoji voda tako, da smo se morali, dokler ni bilo ledú, s čolnom od hiše do hiše voziti; voda stoji po nekaterih hišah za komolec na visoko, po hlevih, kletih in skednih pa še više. Kdor nima dilj in še družega lesa, da bi si novih podov nad vodo naredil za živino ali v hiši za družino, je moral svoj dom popustiti in se drugam preseliti. Krompir, katerega se je malo pridelalo, smo morali iz gorkih klet iznesti in pa na mraz djati, kajti le malokdo ima v drugem nadstropji gorke shrambo. Letina je bila pri nas zavoljo deževja slaba, sená se je celó malo pridelalo, ker se jezero ni bilo nič posušilo in živina je imela prav slabo pašo, ker je morala skoro vse leto na tujih pašnikih se pasti. Povrh vsega pa smo bili še pogoreli, 14 poslopij nam je požar pokončal. Kar smo pšenice in rži vsejali, nam bo vso voda potopila, ki uže čez tri tedne na setvi stoji. Kaj bomo pa spomladi, kedar voda odteče, sejali? Ječmen brez gnoja ne bo rasel in tudi kaj družega zato ne, ker bodo njive vse izprane in puste, gnoja pa ne bo, ki nam ga je voda skoraj vsega odnesla. In tako nam hudi časi z lakoto pretijo, če nam od nikodar pomoč ne doide. Kaj hočem pa o davkih reči? Cenilci si niso dali nič dopovedati, da naše polje voda velikrat potaplja in pridelke vniči; ravno taka je s pašniki; če cenilci pridejo, kedar je suho, so res takrat najlepši pašniki, komaj pa morebiti peté odnesó, uže vse zalije voda in ribam se mora vse prepustiti. Zdaj, zdaj naj bi se gospodje cenilci doli na naše polje, travnike in pašnike ozrli, ki so jih tako visoko cenili in jih najboljšim prištevali, — zdaj bodo videli vse drugo!

Iz Ljubljane. — Potovaje z brzovlakom na Dunaj je slavni vojskovodja baron Filipović 12. dne t. m. se le malo trenutkov na Ljubljanskem kolodvoru mudil, kjer se mu je mestni župan poklonil in ga kotčastnega meščana pozdravil. Zakaj neki sam — brez odbornikov, to je tudi nam zastavica. Preprijazno je general odzdravil pozdrav in obljubil, da pride po priliki v Ljubljano osobno se meščanom zahvalit za skazano mu čast, katero toliko više ceni, ker izvira iz glavnega mesta dežele, katera je od nekaj verno udana svojemu vladarju, in katere sinovi so zopet na bojišči potrdili, da Avstrija nima hrabrejših vojakov memo njih. — Kako pa tudi Ljubljanci cenijo junaštvo naših rojakov, se je sijajno zopet pokazalo pretekli petek, ko je iz Bosne prišedši tretji oddelek naših rezervistov iz kolozeja marširal na strelišče, kamor je bil povabljen na večerjo. Z godbo po razsvitljenih ulicah od brezštevilne množice ljudstva spremljanim so doneli skozi in skozi navdušeni „živilklici“; na strelišči pa je vladalo do 11. ure ponoči tako živahno in veselo življenje, da, kdor ni bil pričujoč, se mu težko popisati dá, kajti gospé in gospodičine so slavljemim vojakom pripravile okusna jedila, gospodje: c. k. deželni predsednik, deželni glavar, mestni župan, dr. Poklukar in Klun pa so nazdravljali z navdušenimi napitnicami. Slišali smo nekatere „naših fantov“ reči: „veliko, grozno veliko smo trpeli od Turkov, a danes je vse trpljenje pozabljeno.“ — V malo dneh se pričakuje še četrti oddelek naših vojakov iz Bosne. — Katoliško društvo je 16. dne t. m. v nunski cerkvi napravilo slovesno črno mašo za vojake, ki so v Bosni smrt storili, jutri pa zopet v tej cerkvi zjutraj ob 6½ uri napravi

slovesno zahvalno mašo za rešitev kristjanov iz Turškega jarma.

— (*Iz seje deželnega odbora 13. t. m.*) Deželni blagajnici se je ukazalo, da za uboge družine rezervistov, ki so v vojaški službi v Bosni in Hercegovini, izplača četrto podporo (namreč za mesec december); — tukajšnjemu mestnemu magistratu se je dovolil znesek 100 gld. za pogostenje rezervistov 17. pešpolka, kateri so zdaj iz Bosne prišli; — deželnemu stavbenemu uradu se je naročilo, da skrbi za tehnične priprave, da se boste cesti čez Slivico in Bonco na Dolenjskem preuredili; — za svojega zastopnika v Radoljskem cestnem odboru je deželni odbor izvolil g. Alfonza barona Zoiza v Bledu; — vodstvu tukajšnje tovarne za smodke se pošlje zahvalno pismo za izkopane in deželnemu muzeju podarjene Rimske spomnike; — gospej Schulz-Strasnicki na Dunaji pa zahvalno pismo za deželnemu muzeju podarjeno sliko slovenskega učenjaka Matija Čopa, katero je naslikala gospá pl. Hermansthal, rojena Ljubljancanka.

— (*80 ubozih šolskih otrok*), 40 dečkov in 40 deklic, je bilo v nedeljo dopoldne v čitalnični dvorani s prav čedno in močno obleko od nog do glave oblečenih, katere je tudi letos oskrbel s pripomočjo g. Dolenca komité dobrotnih gospé in gospodičin pod vodstvom gospé Murnikove. Kako se čedalje bolj ceni dobrodelno to podvzetje, ki je pred 13 leti v čitalnici bilo vpeljano po dr. Orlovi rodovini in je dozdej uže 1005 ubozih otrok obleklo, pričala je v nedeljo velika množica pri tej delitvi nazočega občinstva. Tudi gosp. c. k. deželni predsednik vitez Kalina in gosp. deželni glavar vitez Kaltenegger sta s svojim prihodom počastila veseli dan obdarovancev, katerim je še posebno to dobro délo, da so iz rok gosp. c. k. deželnega predsednika, ki je nadomestoval svojo po bolehnosti zadržano gospó soprugo, prejeli obleko. Kakor lani sta tudi letos g. A. Praprotnik, vodja mestne ljudske šole, in pa nunski katehet gosp. Keržič s primernim govorom se zahvalila blagim podvzetnicam te milodarne naprave in dobrotnikom vsem, pa tudi otročiče opominjala hvaležnim biti s pridnim učenjem in lepo obnašo. — Zvečer je bila v čitalnični restavraciji veselica z loterijo z namenom, nabrati še novcev za poplačanje nakupljenega blagá, katero skupaj stane blizo 600 gold., kar še ni vse poplačano.

— C. k. gozdni svétnik gosp. Janez Salzer, tudi odbornik naše kmetijske družbe, pride po sklepu Nj. veličanstva od 25. novembra v c. kr. ministerstvo kmetijstva za gozdnega nadsvetnika, — na njegovo mesto k deželni vladi Kranjski pa je za gozdnega nadzornika imenovan gosp. Vencelj Goll.

— Starosta Kranjskih zdravnikov gosp. Andrej Gregorič, mestni kirurg v pokoji, je 13. dne t. m. 50letnico svojega zdravniškega marljivega delovanja obhajal.

— (*12 prav lepih ovnov*) je v soboto zvečer iz Ukve na Koroškem došlo družbi kmetijski v Ljubljano. Velika hvala gre za to preč. gosp. župniku Škarbini ki je zopet letos oskrbel navedene ovne izvrstnega Koroškega plemena, po katerih, če gospodarji z njimi umno ravnaajo, se mora mnogo zboljšati naš domači rod.

— Gosp. Miroslav Hubmajer, iz Bosenskega in Hercegovinskega ustanka svetu znan, je zopet odšel v boj na jug, v Macedonijo, kamor so ga Bolgarski ustaši pozvali.

— (*21 barantačev s ponarejenimi bankovci in dvajseticami*) je sedelo unidan na zatožni klopi pred potno sodnijo. Ti barantači so hodili na Laško v okolico Videmsko, kjer so ponarejene bankovce (desetake) in pa ponarejene dvajsetice za dobri (denar se ve da po nizki ceni) kupovali in jih potem domá na Kranjskem

izdajali ter ljudi goljufali. Ti barantači, med seboj dogovorjeni, so hodili do Vidma na Laško, kjer je neki lašk stavec jim bankovce in dvajsetice prodajali. Za to kupčijo sedijo zdaj v ječi na 10, 3 in 2 leti obsojeni, kjer imajo čas premišljevat, da goljufiji nikoli ne izostane kazen.

— (*Občni zbor narodne čitalnice*) bode po večletni navadi na sv. Štefana dan, 26. dne t. m. dopoldne ob 11. uri v čitalnični dvorani. Program obravnavam je sledeči: 1. Nagovor predsednikov, 2. poročilo tajnikovo, 3. poročilo blagajnikovo, 4. nasveti posameznih društvenikov, 5. volitev dveh pregledovalcev za čitalnični račun, 6. volitev predsednika, blagajnika in 15 odbornikov.

— (*„Požigalčeva hči“*), znana Tylova igra, ki se je na slovenskem odru z dobrim vspehom predstavljala, se bode jutri v Kocéljevi nemški prestavi na oder spravila, v kateri igra g. Kocélj nalogo „Vrabca“.

— (*Vabilo na naročbo Dunajskega časnika „Osten“*) razglašamo po želji sl. vredništva sledeče:

„Die neueste Nummer (49) der in Wien im 12. Jahrgange erscheinenden Wochenschrift „Der Osten“ (Organ der Slaven und Rumänen) weist folgenden Inhalt auf: Politische Uebersicht. — Zur Geschichte der orthodoxen Kirche in Siebenbürgen. II. (Schluss.) — Der Einzug des Kaisers Wilhelm in Berlin. — Der englische Krieg gegen Afghanistan. — Ausland. (Petersburg. Philipopol. Nisch. Constantinopel. Waschington.) — Kleine Chronik. — Volkswirthschaftliches. (Die Wälder der Herzegowina. Regulirung der Save. Wiener Marktbericht. Verlosungen) etc. etc. „Der Osten“ kostet sammt der reich illustrierten Unterhaltungs-Beilage „Das Lese-stübchen“ blos 1 fl. 50 kr. vierteljährig.“

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — To so vam zmešnjave brez konca in kraja v državnem zboru zdaj zarad Berlinske pogodbe, katero je ministerstvo v obravnavo predložila zbornici poslancev! Zdej uže več ne vémo: kdo je „ustavoverec“? Herbstovci in napredni klub zanikujejo ustavo v tistem smislu, v katerem jo tolmači Auerspergovo ministerstvo. Če namreč minister dr. Unger §. 11. a) temeljnih državnih pastav tako razklada, da državnemu zboru v vnanjih zadevah ne gré nobena beseda, Hrbstovci pa trdijo, da mu gre, kdo ima prav, kdo je ustavoverec? Kakošen bo izid konečnega glasovanja o Berolinski pogodbi, je danes še popolno nejasno.

— Herbst in nekateri njegovi tovariši žugajo izstopiti iz delegacije. Vsaj bi za Avstrijo bolje bilo, da bi ne bili nikoli niti v delegaciji niti v zbornici poslancev.

— Danes se je začela obravnava Berolinske pogodbe. V dotičnem odseku je edini dr. Pražak trdil, da pogodba ne potrebuje državno zborovega potrjenja. Sicer pa je odbor sklenil nasvetovati, da naj državni zbor pogodbo sprejme; nasvet dr. Herbstov, da naj obenem graja dosedanjo vnanjo politiko, kakor tudi resolucija Grohelskega, ki graja razširjenje Ruske moči, sta bila zavržena. Herbst je naznanil, da hoče manjšina staviti poseben predlog, vendar pa nima nobenega upanja, da bi ta v zbornici obveljal.

— Nekateri listi namreč poročajo, da bode državni zbor skoraj razpuščen, in da se bodo meseca marca vršile nove volitve.

— O ministerski krizi ni še prav nič določenega, in kar se je o novih ministrih dozdej pisalo, bilo je sploh le ugibanje. O osebah še ni nič določenega.